

Muistot ovat laulua sydämen kielen

Rauha Ryyänen Evakkotie-näyttely 28.12.2011-31.3.2012 Vuonislahdessa

Rauha Ryyänen (o.s. Sorsa) syntyi Suojärvellä Vuonteelen kylässä 11.11.1921 isänsä Valtterin (1895–1924) ja äitinsä Marian (o.s. Menshakoff 1900–1988) esikoisena. Perheeseen syntyi toinenkin tytär Lempi (1923–1986). Ristimamma, isän sisar Maria Sorsa (1896–1971), kuului myös perheeseen.

Käsityöt olivat Rauhalle rakas harrastus jo lapsena. Kotona oli aina saatavilla lankoja ja kankaan paloja, joista itse sai suunnitella omia töitään. Ompelukoneeseen Rauha tutustui 5-vuotiaana. Alakoulussa ollessaan hän jo opetti toisille lapsille ompelua.

Lapsuuden muistot ja kotikylä ovat olleet myöhemmin kimmokkeena hänen elämäkerrallisille applikaatiotöilleen. Näin hän on halunnut säilyttää sukunsa ja oman elämänsä historiaa lapsilleen ja lapsenlapsilleen.

Rauha oli valittu v. 1939 Suistamon seminaariin. Opiskelun alkua odotellessa sodan uhka alkoi olla selkeästi näkyvillä. Sota syttyi ja perhe joutui jättämään kotinsa Vuonteellessa.

Elämän mittainen evakkotie alkoi. Sota-aikana Rauha oli lottatöissä eri paikkakunnilla mm. muonitus- ja toimistolottana.

Sotien jälkeen Rauha valmistui Hämeenlinnan seminaarista kansakoulun opettajaksi. Samalla hän suoritti myös käsityöopettajan pätevyuden.

Opettajan virassa hän toimi Loimolassa ja Karttulassa. Pisimmän ajan hän oli kuitenkin opettajana Lapalien (Mäntyvaaran) koululla Pielisjärvellä (Liekassa).

Lapaliella hän tapasi tulevan

On rakkauden tunne niin ihmeellinen.
Usein vaihtuvat mielessä miettehet,
pihapolkuja rantaan kun astelet.
Vaikka elämän mitta on arvoitus,
sen suurin lahja on - rakkaus.
(R.R.)

NÄYTTELYT

- 1986 Rajakarjalaiset heimojuhlat Bomba, Nurmes
- 1989 Rajakarjalaiset heimojuhlat Bomba, Nurmes
- 1998 Suomen ortodoksinen kirkkomuseo, Kuopio
- 2003 Vuonislahden kesänäyttely
Ilo tehdä yhdessä-tapahtuma, Lauttasaari
Virkkimuseo, Karjalantalo, Helsinki
- 2004 Virkki käsityö museo, Karjalantalo Helsinki
- 2010 ITE Vaaroilla, Parppeinvaaran runokylä, Ilomantsi

puolisonsa Aaro Ryyänen (1912 – 1966). Heidät vihittiin avioliittoon elokuussa 1949. Perheeseen syntyi kaksi tyttärtä Leena (1951) ja Auli (1954).

Maria-äiti ja Ristimamma kuuluivat edelleen kiinteästi perheen elämään. Aaron kuoltua Rauha koulutti tyttärensä opettajiksi.

Jäätyään eläkkeelle (1976) Lapalien koulusta Rauha muutti Lieksan keskusta. Käsityöharrastus oli jatkunut lapsuudesta asti. Kangaspuissa syntyivät matot, liinat ja pyyhkeet. Neuleet olivat omaperäisiä, etupistikirjonnalla valmistui liinoja ja käspaikkoja.

Joensuuhun muutettuaan 1980-luvun alussa Rauha aloitti sukunsa historian kuvaamisen applikaatiotöillään. Näin syntyi 21:n tekstiilityön kokoelma. Teokset kertovat lapsuudesta Vuonteelen kylässä, sota-ajasta, evakkotiestä sekä elämän tärkeistä ihmisistä ja tapahtumista. Samoihin aikoihin hän aloitti myös muistojensa kirjoittamisen. Ensiksi valmistuivat sota-ajan muistelmat. Muutettuaan takaisin Lieksaan 1998 hän täydensi siellä vielä kirjoituksiaan. Pitkän evakkotien aikana ei mikään muu asuinpaikka tuntunut Rauhasta kodilta niin kuin nuoruuden rakas kotikylä Vuontele oli ollut.

Rauhan haaveena oli aina ollut saada asua järven rannalla. Muistelmissaan hän toteaa, ettei tämä haave toteutunut hänen elämässään.

Viimeiset 9 elinvuottaan hän sai viettää Pielisen rannalla, Vuonislahden Helmikodissa.

Rauhan elämän evakkotie päättyi kauniina keväätaamun hetkenä 5.5.2011.

Kenraali Tiijana Olli Tiainen – Suomen sodan sankari

Heikki Turunen
Vuonislahden Taiteilijatalo ry 2009
Heikki Turusen kirjoittama näytelmä kertoo Suomen sodan (1808-1809) pohjoiskarjalaisen kansallissankarin, Olli Tiaisen elämästä. Näytelmä perustuu todellisuuteen vain pääpiirteittäin. Yksistään nimihenkilön elämäkertatietojen niukkuus ja ristiriitaisuus pakottaa siihen. Toisaalta se on antanut kirjailijalle mahdollisuuden moniin esityksen tasoa ja katsottavuutta parantaviin taiteellisiin vapauksiin.

Muistot ovat laulua sydämen kielen

Rauha Ryyänen
Toimittaneet Aulikki Melander ja Leena Kuivalainen, kuvat Pentti Potkonen
Ympäristö Vunas Ay 2011
Kirja pohjautuu opettaja Rauha Ryyänen (1921-2011) kirjoittamiin muistelmiin omasta suvusta, lapsuuden kotikylän asukkaista ja tapahtumista Suojärven Vuonteelen kylässä sekä omasta elämänmittaisesta evakkotiestä. Kirjassa on kuvia Ryyänen tekemistä elämäkerrallisista applikaatiotöistä.

Simpauttaja

Heikki Turunen
WSOY 1973
Heikki Turusen romaani arvioitiin vuoden 1973 parhaaksi esikoisteokseksi. Pielisen rannan kylään saapuu keväällä kummallinen mies, Simpauttaja. Mukanaan hän tuo kaupunkilaisen levottomuuden ja oudot tapahtumat. Luonnollinen elämänrytmi häiriintyy. Simpauttaja tuhoaa ja rakentaa, ja kun hän syksyllä lähtee, ei mikään ole ennallaan. Kyläläiset kuitenkin ovat oppineet itsestään jotakin uutta.

Suorittajasta rakkauteen suostujaksi

Raija-Elina Kauppila, kuvat Jyrki Kuivalainen, Matkakumppani 2007
Elämä on matka. Kirjan runot ovat syntyneet vaelluskipujen ja kysymysten tuloksena. Niitä on syntynyt erityisesti kansakulkijoiden kanssa toteutuneiden, todellisten kohtaamisten tuloksena.

Jokaisella oikeus etsiä elämänsä kysymykset

Sanat kuin tuuli

Raija-Elina Kauppila, kuvat Jyrki Kuivalainen
Matkakumppani 2009

Jokaisella on oikeus löytää hyvät sanat, kunnioittavat, iloa tuottavat, itseä ja toista vahvistavat.

TIEDUSTELUT

Ostotiedustelut Vuonislahden Kylätöimintakeskus Kukko / Lounaskahvila Soroppi p. 040 571 6406 ja p. 0400 170255 taikka vuonis@vuonis.net